

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 " . . . 10 " " " . . . 5 "

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“. Še naročila brez dopolnane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

•Vse za narod, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Gorica, dne 6. 10. 1912.

Če si ogledamo mnenja, ki jih prinašajo o balkanskem vprašanju vodilni dunajski listi, nas osuplja strankarska tendencioznost njihove pisave. Neue freie Presse, ki je v zvezi z borznimi in vladnimi krogi, piše za ravnotežje na Balkanu oziroma za to, naj se Balkan pobota sam s seboj, evropske države se pa naj ne vmešujejo v to vrvenje. Socialistična Arbeiterzeitung je preteklo dni pisala o balkanskih Slovanih, kakor najslabši židovski šmok. Škoda za ta list, ki sicer skuša biti vedno objektivni. V svoji sobotni izdaji pa se zopet čisto prav zavzema za to, da nas Balkan nič ne briga, oziroma da bi nas bil moral brigati tačas, ko je bil čas sklepati z njimi pogodbe ter stopiti z njimi v gospodarsko zvezo, sandžak (ona ga imenuje »Schandsack«) naj pa ostane tistemu, kateremu se ljubi hoditi ponj, toda Avstrija da nima nobenega vzroka spravljati zaradi našega vpliva tam doli tisoče svojih državljanov v smrt ali nesrečo. Zeit, ki je prinesla v petkovi številki lep članek dr. Šusteršiča v jugoslovanskem zmislju, tako namreč, kakor dr. Šusteršič in njegova stranka nista nikdar še niti govorila, kaj še le mislila ali pa delala, je v sobotni izdaji zagovarjala oboževano intervencijo Avstrije, češ, da imamo mi tak zemljepisni mandat in da mora Balkan na ta način postati naš... Reichspost pa, glasilo krščanskih socialcev škofov, knezov itd. in najvišjih krogov, ki so v ozki zvezi s prestolonaslednikom, pa naravnost ščuva, da mora Avstrija v interesu svojega gospodarstva, svojega ugleda, časti, prestiža itd., kakor že slovejo te lepe fraze, takoj, nemudoma in z največjo ostrižnostjo nastopiti. List visokih krogov naravnost govori, da mora Avstrija vsakogar »kaznovati«, ki bi se drznil kaliti njene interese tam doli...

Za danes le beležimo vse te glašave. Značilni so, preznačilni. Dunajski meščan, — večjega špispurgerja si ne morete misliti, še celo našega slovenskega presega, — si predstavlja Balkan za veliko smetišče, na katerem se med stenjami in po najhujši nesnagi valjajo Arnavti, Srbi,

Turki, Bulgari, vse je oblečeno v pokradene uniforme, vsak krade drugemu hlače z nog, vsi jedo samo na raznju pečene jančke, so sami goljufi, bakšišarji, pocestni roparji, hohštapljerji in tatovi. Nad smetiščem pa viltira turški bunčuk s polmescem. Tem naziranjem pa nič ne škoduje, če si dobri Dunajčan predstavlja Balkan povrh tega za nekaj, kar bi utegnili Avstriji koristiti politično ali gospodarsko. Neskladnosti ta dobri mož iz dunajskega naroda ne vidi, misli pa še povrh tega, da bi naša armada eno ali drugo balkansko kar tako nagnala z mokro cunjjo. To lepo spominja na okupacijo Bosne, ki so jo hoteli tudi izvesti z vojaško godbo in enim polkom, ki je pa potem stala toliko krvi in solza. Povrh tega pa leži možakarjem težko na duši Rusija, ki jim je še vedno respektabel, čeprav upajo na pomoč iz Berlina.

Taka naziranja in taka pisava listov je značilna za celo našo notranjo in zunanjo politiko. Državniki in političarji avstrijski, kolikor jih je povprečnih, — povprečni so domalega vsi! — ne vidijo potreb naše države. Za Gänsehäufeln se njihova geografija neha, razum pa že mnogo popreje. Človek, katerega edina lektura je Presse ali kaj podobnega in pa uradni shematizem, seveda ne more imeti širšega obzorja. Zato delajo Madjari in nemški političarji z nami, kar hočejo, zato nimamo v Avstriji n. pr. svobodne koportaze časopisja, zato imamo Čuvaje in take ljudi, ki bi radi kar uničili vso ustavnost in hitro mobilizirali armado za vojne, katere se jim zde operetne, ki bi pa utegnile postati prekleto resne.

Živimo v resnih časih, ko se marsikaj odločuje o naši usodi, namreč o usodi naše države in našega naroda. Dobro je, če skušamo predreti vsem tem problemom do dna in če obenem opazujemo, kako mislijo, čutijo in delajo drugi, ki imajo še danes moč in vlado v roki. Leta 1917. bo treba notranje politično na novo urediti razmerje med Avstrijo in Ogrsko. Tačas se bo dalo marsikaj storiti proti dualizmu in ga omajati. Ne more nam biti vseeno, kako skonča balkanska pravda, ali tačas germansko-madjarski greben kaj

upade radi turškega poraza, ali pa jim še zrasede, češ, Jugoslovanci nima več... Sicer pa avstrijski Jugoslovanci postanemo našim neavstrijskim državljanom še neprijetni, tudi če Bulgarija in Srbija podložeta. Le delj časa bi bili v tem slučaju oddaljeni od svojega cilja in drugačno, zamotanejšo pot bi imeli.

K.

Balkanska konfederacija.

Jugoslovansko vprašanje presojamo pogosto s kulturnega stališča, pa pri tem pozabljam, da mu je lastna strogo politična poteza. Grom topov in pušek nas pa skoraj pouči, da poleg kulturnega delavca kuje tudi vojak širše jugoslovansko edinstvo. Ni temu čuda, saj je ustvarilo preteklo stoletje na Balkanu slovanske države, ustvarilo tam urejeno državno življenje, kjer je bilo prej turško barbarstvo. Pa onstran južnih mej novih slovanskih držav je ostala jugoslovanska irredenta, ponižana, izsesana, izpostavljena najhujšim grozodejstvom. Vse hrepenenje onih, ki so odslej živeli v samostojnih državah, je šlo za tem, da bi se osvobodili nesrečni bratje težkega muslimanskega zuluma.

Ob času aneksije se je širilo med Jugoslovanci nekako turkofilstvo, naperjeno proti Avstriji. Ta črta je povsem tuja jugoslovanski preteklosti, ona bi bila znak, da so se ubrale povsem krive smeri. Jugoslovanstvo je zopet zadelo prave struge. Dušmani srbskih narodnih pesmi so ostali isti do današnjega dne. Oni Azijati, ki so za stoletja ovirali jugoslovanski državni razvoj, so še danes najhujši protivniki jugoslovanskega razmaha.

To bojno razpoloženje, ki vlada danes v Belemgradu in Zofiji, spominja na slavno prošlost, ko so junaki prijeli za orožje, da bi razgnali Turka iz dežele. Oni stari heroizem še živi. Pa danes ne stoji Turčiji nasproti ne mala Srbija, ne osamelka Bulgarija, ne Spartanska Črna gora. Uresničilo se je nekaj, kar se je dozdevalo našim očedom neizvršljiva fantazija. Jugoslovanska konfederacija je postala dejstvo.

»Soča« je že pred tedni razpravljala, da je konfederacija sklenjena. To so bile verodostojne vesti, ki so prihajale z juga. Dunajska časniškarska čifuterija pa ni verovala, da bi moglo priti do tega močnega čina, in diplomacija pa še manj. Danes so štiri balkanske države ujedinjene v diplomatski in vojaški zvezi, in skoraj se uveljavi izraz balkanska četverozveza, la quadruplice.

V zgodovinskih časih živimo. Kdo bi si bil mislil pred leti, da se bo Bolgarija mogla dorazumeti s Srbijo glede Makedonije? Kje je danes to nekdanje sovražstvo? V trenutku, ko to pišemo, so že morebiti srbski polki na bolgarskih tleh, da ščitijo Bolgarijo in da prestopijo skupno z bolgarskimi četami turško mejo, pozdravljeni od raje kot osvoboditelji. Četam zvezanih držav bo stal na čelu car bolgarski, Koburzan, v katerem so združene vse vladarske sposobnosti germanske rase in ki pozna slovansko dušo, bolj ko vsak drugi. Proti Turčiji ne stojijo danes posamezne države, nasprotno si in zavidne, temveč zveza Balkancev.

Koliko jugoslovanskih sporov je bilo že poravnanih? Ali ni razdor med Hrvati in Srbi povsem ponehal? In danes vidimo še drug veličasten prizor. Srbi in Bolgari, ki so prelivali nekdanj pri Slivnici bratsko kri, so pripravljani, da sklenejo na bojišču krvno pobratimstvo. Stara jugoslovanska ideja, da je treba obračunati s Turki, ki so na Kosovem uničili slovansko duševno in državno kulturo, je danes živa kakor v onih dneh, ko so se ob času rusko-turške vojne razvnela tudi slovenska srca.

Pa politično Jugoslovanstvo je državno in vojaško postalo močen činitelj. Na čelu mu je trezna, sijajno organizirana, realna Bolgarija. Kdo ve, ali ni usojeno Bolgariji, da po zmagi, kakor kaka Prusija dvajsetega veka, prevzame vodstvo konfederacije. To bi bil sad mladno preračunjenega dela, ki ga je storila novodobna Bolgarija, v marsičem tako podobna Prusiji. Prijemont bi postal Bolgarija, ne Srbija, ki se je menda že sedaj molče podredila bolgarskemu vodstvu.

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Konec.)

»Živel sem...« je govoril Foma. »Gledal sem... In mislil. Srce mi je postalo ranjeno od misli! A zdaj se je tvor odprl. Zdaj sem popolnoma onemogel! Kakor da mi je kri iztekla... Do tega dneva sem živel... mislil sem vseeno, da... bodem enkrat povedal resnico... No, povedal sem jo...«

Govoril je enoglasno, brezbarvno in njegovo govorenje je bilo podobno bledenju...

»Povedal sem jo... a opustožil sem le samega sebe... in nič drugega! Nikakoršna sled ni ostala od mojih besed... Vse je celo! A v meni je nekaj vzplamtelo... zgorelo... in zdaj ni ničesar več... V kaj naj sedaj zupam? In vse je ostalo takšno, kakor je bilo poprej...«

Jakov Tarasovič se je porogljivo nasmejal. »Kaj? Ali si misliš, da boš z jezikom goro polizal? Nabral si si zlobe za stenico, lotil pa si se medveda? Je-li tako? Bedaš si!... Oh, ko bi te sedaj-le videl tvoj oče!«

»In vendar«, je hipoma dejal Foma s prepričanjem in glasno, a njegove oči so zopet vzplamtale. »In vendar ste krivi vsega! Vi ste pokvarili življenje! Vi ste napravili vse tesno... vi ste me zadavili... vi! In dasiravno je moja resnica slabotna proti vam... je vseeno resnica! Vi ste... pogubljeni! Bodite prokleti vsi...«

Začel se je premikati na stolu semtertja, poskušaj si oprostiti roke in zakričal z divje se iskričimi očmi:

»Razvežite mi roke!«

Obkolili so ga tesneje; obrazi kupcev so postali strožji in Rjeznikov je rekel s povdalkom:

»Ne razgrajaj, ne delaj hrupa! Takoj bodemo v mestu... Sicer bi te morali spraviti iz pristana naravnost v norišnico...«

»Tako-o?« je vzkliknil Foma. »V norišnico me hočete peljati?«

Niso mu odgovorili. Pogledal jim je v obraze in povesil glavo.

»Bodi miren... potem te razvežemo«, je rekel nekdo.

»Ni treba!« je odgovoril Foma tiše. »Vseeno je...«

»Pljunem na to! Saj nima smisla...«

In njegove besede so zopet postale podobne blodnji.

»Poginjam... saj vem! Samo, da ne od vaše sile... marveč od svoje slabosti... da! Tudi vi ste črvi pred Bogom... Le počakajte! Zadušili se boste... Jaz sem propadel od slepote... Videl sem mnogo in oslepel... kakor sova... kot deček, spominjam se še... sem podil sovo po jarku... vzletela je in butila ob nekaj... Solnce jo je oslepilo... Vsa se je razbila in poginila... A oče mi je tedaj dejal: Glej, takšen je tudi človek; marsikdo bega semtertja, razbija se in se muči ter se vrže kamorkoli... samo, da si oddahne... Hej! Razvežite mi roke...«

Njegovo lice je obledelo, oči so se mu zaprle in pleča so mu vztrepotala. Raztrgan in zapemarjen se je zibal na stolu, butal s prsi ob rob mize in začel nekaj šepetati...

Trgovci so se pomenljivo spogledovali. Nekateri so drezali drug drugega v boke in molče kazali z glavami proti Fomi. Obraz Jakova Majakina je bil nepremičen in temen, kakor izklesan iz kamena.

»Ali ga lahko razvežemo?« je šepetal Bobrov.

»Kadar bomo že bližje...«

»Ne, ni treba...« je rekel Majakin polglasno. »Pustimo ga tukaj in potem pošlje kedo po voz. Naravnost v bolnišnico...«

»Kje si oddahnem?« je zopet zamrmral Foma. »Kam naj grem? In otrpnil je v portu, neudobni pozji, ves skrivljen in z izrazom boli na obrazu...«

Majakin je vstal, šel h kajuti in rekel tih:

»Pazite nanj, da nam navsezadnje ne skoči v vodo...«

»A škoda je fanta...« je rekel Bobrov, ki je gledal za Jakovom Tarasovičem.

»Nikdo ni kriv njegove norosti...« je mračno odgovoril Rjeznikov.

»Jakov...« je zašepetal Zubov in namignil z glavo za Majakinom.

»Kaj je z Jakovom? On tukaj ni izgubil...«

»Da, da... on bode zdaj... he-he!...«

»Njegov oskrbnik... he-he-he!«

Njegov tihi smeh in in šepet sta se zlivala z vzdihni parostroja in gotovo nista dosegala Fominih ušes. On je gledal z mrklim pogledom nepremično pred sebe in le njegove ustnice so — komaj da — drhtele...

»Njegov sin je prišel, je zašepetal Bobrov...«

»Poznam tega sina«, je dejal Jaščurov. »Seznani sem se z njim v Permji...«

»Kakšen človek je?«

»Vr... pameten človek...«

»Tako?«

»Zdaj je oskrbnik velikega podjetja v Usolju...«

»Zato Jakov tega ne potrebuje več... M-da... to je torej!«

»Glejte: zdaj plaka!«

»Oh!«

Turki so brez prijatelja. Izneverili so se jim že celo tako tradicionalni prijatelji kakor Avstrija in Anglija. Pa seve Madžari in morebiti še kakci prispojenci, zmedeni Poljaki bodo izrekli gotovo še vedno Turkom svoje neomajane simpatije.

Veliki dogodki se pripravljajo. Vojaški konvenciji bo sledila gospodarska in carinska unija balkanskih držav. Od tod pa ni daleč k politični mednarodni zvezi držav, ki pella povsem smotreno k zadnjemu cilju, k državno-pravni zvezni državi. Ako hoče Avstrija biti država življenjskih in razvojnih možnosti, ne sme ostati za tokom časa. Neugodno za sedanjo Avstrijo bo, ako pride Balkan prej k končnemu smotru, to je k federalistični državni organizaciji, ko ona sama. Ako se težišče balkanske politike za vedno preseli v Zofijo, je to za Avstrijo na vsak način neugodno. Saj Avstrija je in ostane balkanska država. Ker poseduje Bosno in Hercegovino, je povsem naravno, da se bavi z balkanskimi posli.

Bulgarija kot voditeljica balkanske konfederacije in Avstrija bodočnosti bi si pa prav lahko mogli ustvariti skupne solidne pogoje zdravega sožitja, — toda v to mora naše državnike prej srečati zdrav razum in spoznanje realnosti.

Dijaška kuhinja v Gorici.

Dne 3. okt. tega leta se je vršil pri »Zlatem jenu« ob 8. uri zv. občni zbor tega društva. Predsednik otvori zborovanje s pozdravom na došle gospode, na kar da besedo tajniku, ki po odobrenem zapisniku ustanovnega občnega zbora 13. jul. 1911. čita svoje poročilo.

Tajnikovo poročilo.

Lani voljeni odbor se je v I. seji konstituiral, kakor je bilo tedaj tudi javljeno. Namesto g. prot. Vazzaza je prevzel tajništvo pozneje g. prof. Povšic. Sej je imel odbor 11, ki so bile dobro obiskane.

Odbor je sprejel v celem letu na hrano 81 dijakov, in sicer 41 gimnazijcev, 7 realcev, 33 učiteljskihnikov; zavrnil jih je 15. Od sprejetih je izstopilo oz. moralo izstopiti (posebno koncem I. tečaja radi slabega napredka) 11, tako da je znašalo število dijaov koncem leta še 70. Vspeli dijakov v šoli so bili koncem leta jako ugodni. Nadzorstvo pri obedih in večerjah so imeli odborniki sami.

Med letom so se razposlale prošnje za podpore na razne korporacije. Tem potom se javilo zahvaljujce odbor za društvu podeljene podpore slav. županstvom v Ajdovščini, Kobaridu, Mirnu, Prvačini in Solkanu; posojilnicam, in sicer v Bovcu, Gor. ljudski v Gorici in okrajni v Kobaridu; vsem trem na Goriškem se nahajajočim okrajnim šol. svetom. Nad vse čudno pa je, da smo ostali brez deželne podpore. Izredno požrtvovalnost je pokazala »Gor. slov. mladina«, ki je v kljub slabo vspeli veselici oddala 42.86 kron. Pohvaliti moramo letos jako dijake same, ki so nabrali pri javnih nastopih precejšnjo svoto. Istotako je odbor hvaležen g. društvenim članom in vsem drugim, ki so mu po-

magali, rešiti ne baš lahko nalogo. Zahvaliti se moramo tudi slav. uredništvu lista »Soča«, ki je kot edini goriški list drage voje publiciral izkaze daril, razna vabila itd. Slednjič prosil odbor vse, ki jim je naša uboga mladina na srcu, naj društvo še nadalje podpirajo.

Društvo je imelo 1 ustanovnika; 45 članov in celo vrsto podpornikov.

Poročilo blagajnikov.

V šol. letu 1911/12 je bilo 6008'09 K čistih dohodkov in 7177'79 K čistih stroškov, torej 1169'70 efektivnega primanjkljaja, ki pa je bil pokrit iz prihrankov prejšnjih let. V sled tega se je društvena glavnica skrčila na 1459'39 K.

Dohodki se razdele v dva dela: a) 2566'63 K je bilo prostovoljnih darov, b) 3441'46 K pa doneskov dijakov (takozvane mesečnine). Dijaki so torej prispevali z okroglo 57% vseh dohodkov. Pa tudi pri prostovoljnih darovih so dijaki precej udeleženi, ker s s svojimi javnimi nastopi in prireditvami v prid »Dijaške kuhinje« zarijo pridobili 659'95 K. — Primanjkljaj 1169'70 K je nastal v prvi vrsti vsled tega, ker je izostala že dve leti podpora od strani sl. deželnega odbora v Gorici in gg. deželnih goriških poslancev v »Slov. klubu«. Nadaljnji vzroki primanjkljaja, kakor n. pr. veliko število podpiranih dijakov (70), prenehanje darov v živilih itd., so bili pa kak že na drobno pojasnjeni v »Nujni prošnji« Dijaške kuhinje v »Soči« z dne 4. maja 1912. Deželni odbor je pač nakazal in izplačal letos 1200 K tukajšnji »Dijaški mizi«, naše vloge za podporo pa še ni rešil, oziroma nam še ni dal odgovora.

Pri dohodkih so zlasti sledeče točke zanimive. Društveni nabiralniki so dali v preteklem letu samo 22.87 K. Izginilo, oziroma ukradenih je bilo osem nabiralnikov, sedaj jih posluje še 12. — Po čerkovnem prometu je prišlo 740'22 K. — Županstva so dala 240 K. — Posojilnice 110 K. Okrajni šolski sveti 275 K. — Ples »Goriške mladine« 42'86 K. — Svatbe, sodne poravnave, veseli sestanki itd. skupaj 165'66 K. Računski zaključek blagajne na koncu šolskega leta 1911/12 je bil tale: Dohodkov 7701'02 K. izdatkov 7527'99 K.; gotovine torej 173'03 K. Nadalje je bilo naloženih pri Trg. obrtni zadrugi 669'22 K, pri Kreditni banki v Gorici 350 K, pri poštni hranilnici 266'94 K, skupaj 1459'39 K, kakor je bilo že zgoraj povedano. K temu pa je treba še pristiati ves inventar v kuhinji.

Za dijake se je kuhalo od 22. septembra 1911 do 5. julija vsak dan opoldne in zvečer, izveniš božični in velikonočni teden. Oddalo se je vsega skupaj 14336 kosil in 11.881 večerij. Mesečno se je porabilo okroglo 720 K. Dijaki so plačali mesečno povprečno 344 K, drugo se je pokrilo z darovi in prihranki. Mesečnine dijakov so se vračunile po številu obedov in večerij in po ubožnosti dotičnikov. Največja mesečina je znašala 14'40 K. Z ozirom na slabi gnotni položaj je društveni odbor sklenil da letos ne vsprejme nobene dijake zastoj na hrano. Plačevali bodo ali celo mesečnino ali dve tretjini ali eno tretjino. Letos dobiva hrano 54 dija-

kov in sicer 16 gimnazijcev, trije realci, 35 učiteljskihnikov. Po lanskem računu utegnemo letos znašati mesečni stroški 671'28 K, od tega bodo plačali dijaki 493'88 K, ostanejo še nepokriti mesečni zneski 177'40 K, to je v celem letu okroglo 1774 K. Blagajnično stanje kaže na dan občnega zbora (3. oktobra 1912) skupaj 1426'95 K, torej manjka za letos najmanj 347 K, ako hoče društvo to leto izhajati, na koncu leta pa kuhinjo zapreti. Treba bo torej zopet in zopet trkati na blaga srca prijateljev srednješolske slovenske mladine.

G. ravnatelj Bežek poroča, da so računji v redu in se zahvaljuje odboru, posebno g. Strnada kot predsedniku za trud z dijaki.

Volitve in konstituiranje odbora smo pričeli v sobotni številki.

Pri slučajnostih pride do razgovora, kako bi se pomagalo »Dijaški kuhinji«; apelirati je treba na vse sloje, da bi ne pristili, da bi trpel naš revni dijak glada.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Avstrijska delegacija. — Bacquehem je povdarjal, da je položaj težak, izražal pa upanje, da če že pride do vojne, da bo lokalizirana. Čingrija je rekel, da Avstrija bi morala biti neutralna država med Nemci in Slovani. Sedaj se vidi, koliko bolje bi bilo za Avstrijo, če bi bila v boljših odnosih z Rusijo, ne da je v odvisnosti Nemčije. Italija si je v trozvezi ohranila samostojnost. — Postopanje slov. balkanskih držav pozdravljajo vsi Jugoslovani; gre za osvoboditev tlačenihi.

Jukič. — Jukičovo smrtno obsodbo je potrdil stol sedmorice. Smrtna obsodba se predloži kralju. Torej se pričakuje sedaj najvišja končna odločitev.

Inozemstvo.

Pred vojno na Balkanu? — Sklicano je bulgarsko sobranje in srbska skupščina. V obeh zborih sta imela vladarja prestolni govor, iz katerih zveni Turčiji zadnji opomin, naj krene na pota reform. Srbski prestolni govor povdarja, da je sklicana skupščina, ker iz turškega carstva domijo neprestano kliči zatiranih sorojakov, katere hoče Turčija prav uničiti, sklicana je skupščina, ker so nastale izvanredne razmere v bližini. Turčija se ne zmeni za nasvete in čutila srbskega naroda, noče slišati o reformah in noče dati našim sorojakom mirnega življenja in razvoja. Tudi vevlasti so to zahtevale v Carigradu pa zaman; pod pritiskom trpijo kakor drugi kristjani tudi naši sorojaki. Prestolni govor povdarja dolžnost, da Srbija z drugimi balkanskimi državam stori vse potrebno za obrambo in za zagotavljanje odnošajev za stalen mir. — Bulgarski prestolni govor povdarja, da mesto reform je Turčija mobilizirala ob meji. Dolžnost za lastno varnost je narekovala bulgarsko mobilizacijo. Prestolna govorja sta bila sprejeta z velikim odobravanjem in živahnimi kliči po osvoboditvi trpečih sobratov pod turškim jarmom.

Z Balkana prihajajo razne vesti, tudi o večjih bojih, ki bi se bili že pripetili. Nemški časopisi lažejo, pretvarjajo resnico in zaničujejo balkanske Slovane, da je že škandal. — Turčija pa na pritisk vevlasti razglasa sedaj, da izpolni zahteve, katerih ni hotela izpolniti že celih 34 let. Kdo le ji verjame? — Bulgarskemu sobranju so predložene zakonske predloge za izreden kredit 50 milijonov levov v vojaške svrhe, potem za izredne izdatke 22.260.000 in naknaden kredit 3.371.000. — Vojno razpoloženje na Balkanu je vedno jednako, vevlasti pa pritiskajo, da bi ne prišlo do vojne. — Prostopoljce v srbsko armado je vstopilo 15.000. —

V Parizu sodijo, da položaj na Balkanu še ni ravno obupen, ako velesile zasigurajo balkanskim državam jarmstvo, da Turčija izvede zahtevane reforme. Ali bari se je, da iz Turčije ne bo spraviti več kot praznih obljub. — V Parizu sodijo glede Avstrije, da Avstrija se more polastiti Novegazarja, ako Srbija in Čingrija aktivno nastopita. — Na Dunaju povdarjajo, da ključ situacije ima v rokah Bulgarija. Srbski ministerski predsednik Pašić je rekel o položaju: 85% verjetnosti je, da pride do vojne, ker Turki bodo rajši prelivali kri nego da uvedejo zahtevane reforme.

Iz Pariza prihaja danes vest, da je dosežen sporazum med vevlastmi glede pogojev, katere predložijo balkanskim državam in turški vladi. — Ruski zunanji minister Sasonov je včeraj odpotoval iz Pariza v Berlin, kamor je odpotoval tudi ruski poslanik z Dunaja. — Kaj bo, se menda odloči v par dneh.

VOJNA MED TURČIJO IN ITALIJO.

Otok Samos so zapustile turške čete. Iz Carigrada poročajo, da utegne biti sklenjen mir tekom 10 dni.

Domače vesti.

Sobotno predavanje dr. Ivana Laha o Kulturnem razvoju Slovencev je privabilo v Trgovski Dom nekaj nad 260 poslušalcev. To pot se je število dijaštva znatno povečalo, kar je zelo razveseljivo, število ostalega občinstva pa je padlo, kar temu ni v čast. Predavanje je bilo poljudnejše, nego so bila dosedanja, in zelo polno vsebine. Predavatelj, mlad mož z zvnečim baritonom, je naslikal ves kulturni razvoj Slovencev od našega prihoda v sedanja domovanja pa do danes, in sicer ne ob roki bojnih dogodkov, marveč ob roki kulturnega napredka renezanse, reformacije, protireformacije, prosvetljenega absolutizma, revolucije in sedanje dobe. Splošno se je opazala njegova tendenca, ki je Itešičevi ravno nasprotna. Program za bodočnost nam predavatelj ni naslikal, podal pa je obilico snovi, ki daje vsakomur mnogo gradiva za premišljevanje.

Javna predavanja v Gorici. — Le če se bodo sedaj vršela se predavanja dobro obiskovala, bo mogoče uvesti vsako leto podobne cikle predavanj. Tega sedaj žal še ni. Res, da se sedanja predavanja jako razlikujejo od vseh prejšnjih tudi po obisku, ali tega vendarle ni, kar bi moralo biti. Dolga vrsta znanih rodoljubov, njihovit dam, hčerk itd. k predavanjem sploh ne zahaja, niti jih ne podpira drugače. Prijetno pa je videti na drugi strani lepo število drugih, ki so redni obiskovalci te kulturne prireditve. Upamo sicer, da se bo tudi to sčasoma popravilo. Toda nujno prosimo goriško občinstvo, zlasti uradništvo, učiteljstvo, trgovstvo, goriško mladino vseh slojev kakor tudi posebej še žensko in moško dijaštvo, naj se predavanju udeležuje v večjem številu, nego doslej.

Dr. Ferdo pl. Sišić, profesor zagrebškega vseučilišča in državni poslanec v zajedniškem hrvatsko-ogrskem saboru, bo predaval prihodnjo soboto o hrvatsko-madžarskih odnošajih v tisti dobi, ko se je razvijalo in razvilo sedanje razmerje med Hrvatsko in Ogrsko. To predavanje je v tesni zvezi z jugoslovanskim vprašanjem in je aktualno tudi zaradi sedanjega na Hrvatskem vladajočega Cuvajevega režima. Naj bi bil obisk pri tem predavanju dokument politične zrelosti goriškega Sloventstva, obenem pa vnetemu hrvatskemu poslancu dokaz, da se Slovenci tu ob najzapranejši narodnostni meji živo zanima-

Foma se je naslanjal na stolu nazaj in povešal glavo na ramo. Njegove oči so bile zaprte in izpod vejic so mu potzile solze ena za drugo. Tekle so mu po licih na hrke... Fomine ustnice so krčevito drhte in solze so padale z brk na prsi. Motjal je in ni se zmenil, le njegove prsi so se težko in neenakomerno dvigale. Kupci so zrl v njegov blede, žalostni, od solz razmočeni obraz s povešenimi koti ustnic in tih, molče so začeli odhajati od njega proč...

Foma pa je ostal sedaj sam, z na hrbtu zvezanimi rokami za mizo, ki je bila pokrita z umazano posodo in raznimi ostanki pira. Zdajpa zdaj je počasi privzdigal težke, otekde trepalnice in njegove oči so skozi solze kalno in žalostno zrl na mizo, kjer je bilo vse umazano, prevrnjeno in razrušeno...

Pretekla so štiri leta.

Pred enim letom je umrl Jakob Tarasovič Majakin. Pri polni zavesti je izdihnil dušo; ostal si je zvest do poslednjega hipa in par ur pred smrtjo je govoril sinu, hčeri in zetu:

»No, otroci, živite bogato! Jakob je poskusil že vse mogoče reči; zato je čas, da odide... Vidite; umiram, a vendar nisem žalosten... In to mi bode Gospod vračunal... Le s šalami sem Ga jezil, Preblagega, a s stokom in tozbami nikoli! Oh!... Gospod! Vesel sem, da sem pametno živel po Tvoji milosti! Srečno, otroci! Živite složno... in ne modrujte preveč. Znaite, da ni tisti svet, ki se skriva pred grehom in mirno leži... S strahopetnostjo se človek greha ne obrani... to nam priča zgod-

ba o talentih... A kdor hoče od življenja kaj imeti, ta se greha ne boji... Bog mu bode zmoto odpustil... Gospod je odločil človeka za to, da dela red v življenju... a uma mu ni dal preveč... torej tudi dolgov ne bode terjal prestrogo... Zakaj je svet in vse milostljiv...«

Jakov Tarasovič je umrl po kratkem, a jako mučnem smrtnem boju...

Ježova so kdovezakaj kmalu po dogodku na parobrodu izgnali iz mesta.

V mestu se je otvorila nova veletrgovina pod tvrdko »Taras Majakin« in »Afrikan Smolin«.

Vsa tri leta se ni ničesar slišalo o Fomi. Govorili so, da ga je poslal Majakin po njegovi odpustitvi iz bolnišnice nekam na Ural, k materinim sorodnikom.

Nedavno se je Foma prikazal v mestnih ulicah. Nekako potrj je, zanemarjen in polbrezumen. Skoró vedno je pijan in hodi okrog — zdaj mračen, z načemerjenimi obrvi in povešane glavo na prsi, zdaj se smehlja zopet z žalostnim in otožnim smehljajem slaboumnega. Včasih razgraja, a to se dogaja le redkokedaj. Živi pri sestri v stranskem poslopju na dvorišču...

Kupci in meščani, ki ga poznajo, se mu pogosto smeje. Foma gre po ulici in naenkrat mu kriknje kedo:

»Hej, ti, prorok! Pojdi sem!«

Le jako redkokedaj pride Foma k tistemu, ki ga kliče; ogiba se ljudi in nerad govori z njimi. Če pa pride, mu roka:

»No, povéj nam kaj o koncu sveta, a? He-he-he! Ti pro-rok!«

mo za borbo hrvatskega naroda proti madjarsko-nemškemu dualističnemu sistemu. Tudi ta predavatelj slovi za dobrega govornika in opozarja na plašneže, ki se boje hrvaščine, na veliki uspeh in globoko zanimanje, ki ga je pri poslušalcih dosegel hrvatski predavatelj g. prof. dr. Šilović!

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in mesčanske šole v Gorici se prično prihodnji izpiti za učno usposobitev v ponedeljek dne 4. novembra t. l. — Dotične prošnje morajo biti v rokah komisije vsaj do konca meseca oktobra t. l.

Porotno zasedanje v Gorici. — Včeraj dopoldne je pričela razprava proti bivšemu majorju-avditorju Frideriku Kausek radi goljufije. Obtoženi bivši major je bil uslužben na Dunaju, ko je dobil potom nekega posredovalca pri tukajšnji Cooperativi posojilo. Kot garanta sta bila podpisana stotnik-avditor Janša in polkovnik Vaclav Moravek. Da je vse v redu, je bil na listinah tudi pečat in podpis stotnika Ryska. Cooperativa je izplačala enkrat 1000 K, enkrat 2859/87 K. Kausek je plačal obrokov 616/96 K, potem nič več. Pri civilnem procesu sta »garanta« izjavila, da nista nič podpisala; istotako stotnik Ryska. Cooperativa je dobila tudi pisno majotnega očeta, upokojenega oskrbnika, da plača on za sina. Ali tudi s te strani ni bilo nobenega glasu več. Dolg in obresti ter stroški z zavarovalništvom vred so narasli do 1. junija 1912. na K 819063. Slednjič je zavod pčdal ovadbo na državno pravdnitvo, ko se je doglalo, da majorjev oče ne živi več že od 30. septembra 1910; obljubo za plačilo z njegovim podpisom pa je dobila Cooperativa 30. maja 1911. — V preiskavi je bivši major povedal, da je slabega zdravja ter da ni imel namena oškodovati Cooperativo. Imel je polno dolgov, tako je bil dolžan 8000 K uradniškemu kreditnemu društvu na Dunaju, 2086 tovarni pohištva Man & Prandstätter, potem še 1900 K. Izvedelo se je tudi, da je imeni Janša in Moravek že zlorabljal pri drugih posojilih. Obtoženeec je rojen 24. dec. 1860. na Moravskem, sedaj je knjigovodja, je poročen. — Vprašan, če je kriv, pravi, da ne, ter pripoveduje, da je bil bolan na živcih ter da so ga premeščali iz jednega kraja v drugi. Ker je bil zadolžen, je nekega dne prišel k njemu vojaški referent, ga izpraševal o dolgovi in mu svetoval, naj prosí za upokojitev; v dekretu je pisano, da je služil zvesto državi. Potem je iskal službe, končno jo je tudi dobil. Jokal je, ko je pripovedoval, da on, bivši major, mora sedaj prodajati žganje. Branitelj Kausekov je bil tukajšnji okrajni sodnik Vinci, določen uradno, ker K. ni mogel dobiti nikakega branitelja. Zahteval je oprostitev obtožence. Na podlagi pravoreka porotnikov, ki so zanikali hudobni namen, je bil Kausek oproščen obtožbe.

Razpravi je predsedoval višjesodni svetnik grof Coronini, porotniki so bili Italijani.

Danes se nadaljuje razprava proti Gregoraču in sobtožencem iz Trebuše.

Za Narodni muzej so darovali: Josip Prijatelj, c. kr. vadnični učitelj v Gorici, nabral (nadaljevanje prejšnjih izkazov): 45. Anton Rakušček iz Kobarida. Pot svetiga krisha. 46. Jakob Uršič, Kobarid. knjige: Veliki katekizem, Cosmus philosophus l. 1682. I mašno knjigo. 47. Josip Rakušček, Kobarid, I italijansko knjigo iz l. 1791. 48. Turjan iz Kobarida staro nemško šolsko knjigo. 49. Milan Gruntar, nadučitelj v Cerknem, Riharjeve vishe za svete pesmi. 50. Anton Miklavčič, učitelj v Kobaridu, pismo H. Volariča. 51. Albert Mašera, gostilničar v Kobaridu. Pismo tolminskega sodnika iz l. 1811. in notarsko pismo iz l. 1813. 52. Anton Skalin, obč. sluga v Kobaridu, orodje iz kresilnega kamena in I novce. 53. Josip Benko, učenec v Kobaridu, I srebrni novce. 54. Josip Gruntar, učenec v Kobaridu, I srebrni novce. 55. Rodbina vpokojenega nadučitelja Stresa v Gorici 2 oljnatí sliki grofov Abramsberg. 56. Nadučitelj Uršič na Žagi: staro puško na kresilni kamen, francoski samokres, star lesen gladilnik (mungo), lesen svečnik. knjige: Serže iz l. 1851, Mir vam bodi iz l. 1855, Hochmützeliches Tractátien in I mašno knjigo. 2 prstana I utež, 8 novcev, I svetilnja in 2 sliki na steklo. 57. Josip Prijatelj knjigo

Cvetnik, I tolar Marije Terezije in staro dvajsetico. 58. Dr. I. Eržen, zobozdravnik v Gorici in Josip Prijatelj izkopala pri pregledovanju jame pri Robiču več ostanokov prazgodovinskih posod in eno bronasto iglo. — Odbor.

Narodna delavska organizacija v Gorici priredi v nedeljo, dne 13. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih hotela pri »ziatem jenu« II. vinsko trgatav. Med vinskih trgatavij koncert in potem ples v dvorani. Vstopnina: K trgatvi 30 vinarjev, k plesu 7 listkov, I K, posamezni listki po 20 vinarjev. K obilni udeležbi uljudnovabi odbor.

Podlistek. — Z današnjo številko končujemo podlistek »Foma Gordjejev«. — V četrtek začnemo priobčevati spis »Čudak« iz peresa dobre poljske pisateljice Elize Orzeszkove. Spis ni predolg. Sploh odslej ne bomo priobčevali dolgih romanov in povesti, marveč kolikor mogoče krajše stvari.

Prva mednarodna kinematografična razstava se bo vršila letos na Dunaju in sicer od 18.—24. oktobra. Ta razstava ima namen pokazati širšemu občinstvu, kako se je nova znanost kinematografije v kratkem času razvila, ob enem naj pa tudi dokaže pomen kinematografije za vse stanovce. Na to razstavo bodo povabljeni v prvi vrsti oni državni in uradni faktorji, ki nadzorujejo sedaj kinematograska gledišča, da se prepričajo sami o potrebi in o važnosti takih predstav za ljudstvo. Ker se obeta tudi v Gorici tako kinematografsko gledišče, ki bo pa v slovenskih rokah, se povrnemo še večkrat na ta predmet in bomo tudi o razstavi obširneje poročali.

Zemljevid Balkanskega polotoka. — Znani kartografični zavod Freytag & Berndt na Dunaju je izdal nov revidiran zemljevid Balkanskega polotoka. Zemljevid (1 : 250.000) služi dobro pri zasledovanju sedanjih dogodkov na Balkanu. Stane s poštnino vred K 1'30.

Domača politika.

Iz Trsta smo dobili tak-le dopis: Splošno boj, osebnosti, ambicioznost, frakarstvo, psovaje lastnih bratov nima smisla za doseg. naših narodnih ciljev.

Raditega kliče Vam Vaš sorojak: Naprej zastava Slave, ter zasadite jo na mestni magistrat tako visoko, da bo ponosno vihrala nad Gorico v čast in rešitev mestnih Slovencev, napravite iz stare Norice, Norija novo, sodobno solnčno našo Gorico. — Živela slovenska Gorica!

Četrti zbor Narodne stranke za Štajersko v Celju v nedeljo je uspel prav dobro. Zbralo se je nad 200 zaupnikov z vseh strani dežele. Otvoril je zborovanje dr. Kukovec, o strankinem položaju je poročal urednik Lešničar, o organizatoričnem delu in časopisju urednik Spindler. Volitve v vodstvo stranke so se vršile soglasno. Predsednik je dr. Kukovec. O položaju in dež. zboru je poročal dr. Kukovec. — Shodu je sledila velika ljudska slavnost.

Politično društvo »Edinost« v Trstu je imelo v nedeljo javen shod, na katerem so podali slov. tržaški ljudski zastopniki poročilo o svojem delovanju preteklega leta. Shod je otvoril dr. Wilfan, poudarjal je, da je namen shoda pregledati položaj in storjeno delo. Kazal je tudi na občinske volitve prihodnje leto, ki obeta biti izredno burne. Govoril je o bojih v mestnem svetu, o ljudskem štetju itd. Potem je govoril Križnarčič, dr. Rybař, ki je opravičeno ostro prijel tudi tiste, ki znajo vse, ki napadajo, ali kadar bi trebalo očito govoriti, se skrijejo. Taki napadi škodujejo, ker vzamejo marsikomu pogum za nadaljno delo. Govornik je med drugim poudarjal veliko važnost slov. delavstva v Trstu ... Harmonije je treba med stanovi, potem bo Trst naš. — Pol. društvo »Edinost« bo imelo v nedeljo svoj redni občni zbor.

Magistratni juristi na delu. — Potem ko so Italijani v mestem svetu 268 reklamacij brez utemeljevanja zavrnili in je vlada radi tega ustavila volitve, je končno vendar začelo zanimati kamoro samo, ka-

ko bi zavrnitev utemeljili! Priznati, da so jih zavrnili zato, ker so reklamantje Slovenci, se javno ne upajo, dasi je vsakomur znano, da nobene italijanske reklamacije ni bilo vložene. Treba torej iskati razlogov. Slovenci pravimo, da je izgovor dober, pa če ga tudi mačka na repu prinese. To velja o onih »razlogih«, ki jih zdaj naknadno uveljavlja municipij. Prvič pravijo, da so reklamacije vložili volilci, mesto da jih vložijo oni, ki so izpuščeni, a hočejo noter. Mirno lahko položiš roko v ogenj na to, da bi bili isti gg. v »Corriere« čisto resno priobčili razlog, da se reklamacije zavrnejo, ker jih je vložil nevolilec. Citirali bi potem razsodbe (notabene potvorenje!) in markirati sveto ogorčenje, da si upajo ljudje, ki niso volilci, sami reklamirati. Pravijo tudi, da reklamacije niso imele yseh izkazov. Dobro pa vedo, da jih imajo oni sami na municipiju pa tudi pri davkarjih vsak hip na razpolago. Eno pa pogrešamo v njihovih polemikah: Ali si upajo trditi, da je bilo vseh 268 reklamacij stvarno neutemeljenih? V tem oziru sami ne morejo reči, da nas niso mnogo nalašč ali iz nemarnosti izpustili iz imenika, ter se sklicujejo na piškave formalne razloge. Zakaj se je čutilo 268 naših v krivici in noben Italijan? Tu mora vsakdo priznati, da je vmes delo onih, ki se jim hlače tresejo pred opozicijo. In to »delo«, ki je v nasprotju z zakonom, krije z imenom in častjo župan Bombič. On mora vedeti, da je municipij nalašč in vedoma izpustil najmanj 500 slovenskih opravičencev iz imenika. Vidite, gg. kamoristi: to je končni namen naših pritožb. Pošten imenik hočemo. Dokazali smo, da je vaš imenik nepošten, kakor je bila falzificirana vaša ljudska štetev. To izreči je hotela tudi vlada s tem, da je volitev vstavila. V ljudi, ki so falzificirali ob ljudskem štetju, zdaj pa vedoma Slovincem kršili volilno pravico, dasi so prisegli na zakon, ne more nihče zaupati. Zato zahtevamo, da vodi volitve vlada sama!

Podzveza »Orlov« za Primorsko je imela v nedeljo svoj nastop v Mirnu. Na programu je bil spreved iz Gorice, ki je pa odpadel, ker ni bilo udeležbe. Mirenski »Orel«, ki je korakal k sprejemu do pokopališča, se je sam zopet vrnil. Dopoldan se je zbralo potem »Orlov« v kroju 96, od teh se je udeležilo prostih vaj 64. Bile so izbrano najlažje, vkljub temu pa niso bile izvajane, kakor bi to pričakovali od telovadne organizacije. Namesto na 4 drogih v 4 vrstah, kakor napovedano, je nastopila k orodni telovadbi ena 14 članska vrsta na dveh drogih in na eni bradlji. Vsakdo je izvajal po dve neobvezni vaji, večina skrajno slabo in brez preciznosti, ponajveč skrčene veletoteče. Telovadba na bradlji je bila slabša, »moreška«, ta lepi dalmatinski bojni ples, pa kakor bojni ples Indijancev. Skakali so, polumili in zvli več sabelj, čepice so frčale po zraku. Vzorni nerodnosti se je zahvaliti da se ni pripetila kakšna nesreča. Edini, ki so proizvajali res nekaj telovadbi podobnega, so bili gostje iz Kranjske, pet po številu. Podrobnejša kritika pač ni na mestu, ker »Orla« ne smatramo za resno telovadno, marveč za strankarsko politično organizacijo. Civilnega občinstva je bilo z otroci in radovedneži vred nekaj nad tristo. Omeniti moramo še nediscipliniranost teh čet. Nosili so sokolske pasove, čevlje raznih barv, pohod v neredu, korak namešan. Tak je bil nastop podzveze »Orlov« za Primorsko. »Sokol« pa vendar zasluži boljšega, discipliniranjšega in telovadno resnejšega nasprotnika.

»Gorica« se je v soboto blamirala. Napisala je prav hudoben napad na g. predavatelja dr. Lafa. Ali obisk je pokazal, da so bile besede »Gorice« raztrešene v veter ter se niso nikogar prijete. Nizkotno je tako pisanje in dietenje osebe. Dr. Lafa je odličan slov. književnik, romanopisec in je priznan dober predavatelj. — Pa »Gorica«, le delaj tako, saj tako škoduješ sama sebi. Može iz tvojih vrst so te začeli obsojati!

Nadškofijsko deško semenišče, ki stoji na prostorih nekdanje Böckmanove vile, je bilo slovesno blagoslovljeno v nedeljo. Navzoči so bili nadškof, prošt, mnogo duhovščine, jezuiti, ki so v zavodu, potem zastopniki politične in vojaške oblasti. Ministerstvo je zastopal svetnik Karminski, ki je hvalil nadškofa radi dopolnjenega dela s semeniščem. Sledil je banket, zvečer iluminacija.

Prosveta.

V slovenskem gledališču v Ljubljani so peli v nedeljo zvečer enoletjanko »Cavalleria rusticana«, in izvirno slovensko pantomimo »Možiček«. Uspeh je bil dober.

Koncert pevskega društva »Trst« v Trstu v soboto zvečer je vspeh v pevskem oziru kar najbolje; obisk pa ni bil povoljen.

Slovensko gledališče v Trstu. — Operetne predstave so bile otvorene z »Grofom Luksemburškim«. Opereta se ponovi v četrtek, v nedeljo se uprizori burka »Črni madež«.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Iz Tolmina. — Stolp vrh tolminskega gradu je dograjen. Zelezne stopnice, lično narejene, vodijo do vrh stolpa. Slavnostna otvoritev bude na pomlad prihodnjega leta. Olepševalno društvo v Tolmini napravilo si je s temi stolpom lep in trajen spomin.

Baron Winkler dela lepo cesto v svojo brajdo, po kateri bo šla do vile Emilia. Tudi napredek.

Nekdo je v neki notici v »Edinosti« pisal, da se je v Tolmini otvoril sadni trg. To je treba v toliko popraviti, da se je sadni trg v Tolmini odložil, ker je treba nekim previsokim mizam še nego skrajšati. Se-ve otvoril ali odložil, ste dve besedi blizu enaki, ali zelo različnega pomena. Ko se sadni trg v resnici v kratkem otvori, Vam bom že pisal.

Iz ajdovskega okraja.

Bralno društvo in tamburaški zbor v Dobravljah priredita dne 20. t. m. »vinsko trgatav« v prostorih g. Breščaka. To v znanje bližnjim društvom, da bi isti dan ne prirejala enakih prireditev.

Iz goriške okolice.

Vojaški novinci iz Prvačine prirede v nedeljo, dne 13. oktobra t. l. javni ples v »Sokolskem dcau«. Sviral bo I. oddelek Sokolske godbe. Začetek ob 3. uri pop.

Ples v Renčah. — V nedeljo, dne 13. t. m. se bo vršil veliki javni ples v Renčah v prostorih g. R. Znidarčiča.

Sokolski vestnik.

Sokol v St. Andrežu vabi k društveni zabavi in k društvenemu plesu, ki se vrši v St. Andrežu v nedeljo 13. oktobra 1912 v dvorani g. P. Lutman-a. Pri plesu sodeluje orkester c. kr. 47. pešpolka grof Beck iz Gorice. Pričetek ob 4. uri popoldan, konec ob polnoči. Vstopnina za ves čas k plesu in v dvorano za gospode 2 K, za gospe in gospodične 20 vin. Na zdari Telovadno društvo »Sokol« v St. Andrežu.

Gospodarske vesti.

Trgovski učni tečaji v Gorici prično zopet 20. t. m. Vršili se bodo v prostorih Sol. Doma. Podučevalo se bo v knjigovodstvu in v italijansčini. Lani so bili tečaji dobro obiskani. Nadejati se je, da bo tudi letos tako.

Stavbena zadruga c. k. državnih nastavitelcev v Gorici naznanja, da sezida tri večja poslopja v ulici Luigia. Ker se oddajo vsa dela doma čini om, vabijo se vsi stavbeni podjetniki v Gorici, da pregledajo podrobne načrte in proračune teh stavb v zadrugi pisarni (Municipalna ulica št. 4 I. nadstropje, leve stopnice) od 2. do 5. ure popoldne v tem tednu. Pisne ponudbe naj se pošljejo tej zadrugi najdalje do 20. t. m. Predsedstvo.

Razne vesti.

2500 K na kegljišču. — V neki gostilni na Ljubljanski cesti v Celovcu so v soboto prav pridno kegljali. Dva meščana-kegljavca sta dobila 2500 K.

Dan na dan aviatične nesreče. — Aviatik Ernest Alig je v Johanistalu padel iz višine 200 m na zemljo in z njim vred njegov monter. Obležala sta mrtva oba.

Pri srbski banki v Belemgradu je ponoveril glavni blagajnik 100.000 frankov in pobegnil v Ameriko.

Dalje na 4. strani.

Električni tok ubil profesorja in njegovo ženo. — Zgodilo se je to v Castelmari. Poleg okna je žica za električno razsvetljavo. Ta žica se je utrgala in padla na posteljo. Električni tok je ubil profesorja Polachija in ženo njegovo.

Trdna hiša v Ameriki. — V Kearny N. I. so komaj postavili hišo, kar je prišel močan veter in jo premaknil hišo za par sto metrov daleč. Seveda jo je pri tem premikanju tudi popolnoma razdejal.

Nesreča na morju. — Iz Hamburga poročajo, da je parobrod »Vandalia« zadela na posteljo. Električni tok je ubil profesorja Polachija in ženo njegovo.

Razsodba gledé katastrofe »Titanika«. — Iz Newjorka: Zvezina sodnija je obsodila White Star Line radi katastrofe Titanika na odškodnino 96000 dolarjev ter na druge odškodninske društvo, ki znašajo nad 1 milijon dolarjev.

Pobegnil s 133.816,15 lirami. — Blagajnik komercialne banke v Neaplju je poslal tri slugé na razne denarne zavode dvigniti denar. Dva slugi sta se vrnila, tretji Giuseppe Scianatico je pa pobegnil s svoto 133.816,15 lir.

Konec Evrope v letu 1972. — Sloveči vseučiliški profesor v Filadelfiji Albert Noble, veščak gledé potresov, je te dni izjavil to-le: »Evropa propade v letu 1972.« — Po prerokovanju tega učenjaka bi stara Evropa živela torej le še 60 let. V letu 1972. pa bi postala žrtev grozne vulkanske katastrofe. Noble piše o tem: »Že polni dve stoletji pripravljajo prirodne sile strašno katastrofo, katere žrtev bodo današnji otroci. Zemlja je že povsem spodkopana in pod njo se zbira vulkanska materija. Pod pritiskom te podzemne lave mora zemlja počiti in na mesto kopne Evrope stopi nepregledno morje. Vsled zgube Evrope postane Amerika zemski raj. Evropejci se nekako kakor po inštinktu podvržejo neki tajni sili in se neprestano selijo v Ameriko. To velja v prvi vrsti za Italijane, ker Apeninski poluotok bo prvi, ki izgine vsled tega katastrofalnega potresa.

O karbidu in acetilenu.

V naši deželi se naglo uvaja, zlasti v javnih lokalih, acetilenska razsvečava, ker je nje upeljava priprosta, luč jako do-

bra in cena razmeroma nizka. Seveda so z ravnanjem s karbidom spojene nevarnosti in zato je bila izdala oblast svoječasnno stroge predpise v tem pogledu, ki pa so bili vendar čisto prestrogi.

V prvi polovici meseca septembra t. l. pa je izdalo trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za javna dela in železnice nov ukaz, ki se tiče proizvajanja in uporabljanja acetilena in ravnanja s karbidom. Temeljni namen temu ukazu je po eni strani clajšati uvajanje te vrste razsvečave, t. j. ne ovirati jo več kot je umestno, po drugi strani pa skrbeti za javno varnost.

Gotovo ustrežemo svojim čitateljem, ako jim podamo tu glavne in za nje važnejše poteze novega ukaza.

Posode za karbid. — Karbid se sme hraniti le v vododržnih posodah in le v njih sme priti v promet. Posode ne smejo biti iz bakra ali drugih kovin, ki morejo skupno z acetilenom provzročiti eksplozijo, in morajo imeti, ako vsebujejo več kot 10 kg, napis: »Karbid! Vedno naj bo popolnoma zaprto! Čuva naj se pred mokroto.«

Ako se ne porabi vsa vsebina posode naenkrat, se sme vzeti iz nje le toliko karbida, kolikor se ga vsakokrat rabi, narkar se mora posoda dobro zapreti z vododržnim pokrovom. Posode naj bodo v prostoru, kamor ne more priti voda.

Shranjevanje v stanovanjih. — V stanovanjih se sme hraniti kvečjemu 300 kg karbida in sicer v posodah do največ 100 kg. V vlažnih prostorih se karbid ne sme shranjevati; kleti so torej izključene.

Shranjevanje v aparatnih prostorih. — V prostorih, kjer so aparati za proizvajanje acetilena, ne sme biti praviloma več kot petkrat toliko karbida kolikor ga je potreba za enodneвно rabo, vendar ne nad 300 kg in v posodah do kvečjemu 100 kg.

Več kot petkrat toliko karbida, kolikor se ga rabi za en dan, se sme hraniti v takih prostorih le, ako je karbid le v dveh posodah, ki držita vsaka kvečjemu 100 kg; istočasno se ne smeta odpreti obe posodi.

Zaloga karbida. — Za shranjevanje karbida v množini od 300 kg do

kvečjemu 1000 kg, se smejo uporabljati le posebne zaprte zaloge, ki jih loči polni zid od stanovanja ali od prostora, kjer ljudje stalno bivajo. Zaloge morajo biti svetle in v njih se ne sme kuriti. Pri umetnem razsvetljevanju mora biti luč zunaj in ločena od prostora z mrežo in šipo. Z lučjo se ne sme v zalogo; v njej je kajenje prepovedano. Na vratih se mora pribiti nalično svarilo.

Drobljenje. — Ko se karbid drobi, se mora paziti, da se provzroča čim manj prahu; pri dolgotrajnem tostvarnem delu se morajo uporabiti ali posebne priprave, ki preprečijo tvorbo prahu, ali pa si morajo nadeti osebe, ki se s tem delom bavijo, dihalnike in varnostne naočnike. (Konec.)

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabičič). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorec«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nihče ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Deklica, pridna, veselega značaja, ki zna kuhati, hati in šivati (z lastnim strojem), želi primerne službe pri boljši obitelji. Vstopi lahko takoj. — Naslov pové upravništvo.

Italijansčino, oziroma francoščino podučuje Pismena ponudbe naj se naslovijo na šifro »Poduk« upravništvu »Soča«.

Gospodična želi dobiti v boljši družini hrano in stanovanje. Prijazne ponudbe na upravništvo pod »Gospodična« do 10. t. m.

Penzionist se sprejme na stanovanje v novi vili blizu mesta. — Naslov pové upravništvo.

Absolventinja trg. tečaja vešča slovenske in nemške stenografije in nekoliko izurjena v strojepisju išče primerne službe v Gorici. — Naslov pové upravništvo.

V trgovino z jedilnim blagom se kupi za takojšnjo izročitev opravo v dobrem stanju.
Naslov pové upravništvo.

Družabnik se išče

za lepo razvito industrijsko podjetje z lepim dobičkom. Glavnice kron 15—20.000. Priglas pod zavitkom „Dobiček“ na upravo lista.

Stojte, ljuba gospa,

to vendar ni ta »pravi«, katerega ste tukaj dobili; Vi bi bili morali paziti na tvorniško znamko.

Kavin mlinček je najzaneslivejši znak »pravega«
:Francovega: pridelka za kavo znano izborne kakovosti.
TOVARNA V ZAGREBU.

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufvka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

ZAHVALA.

Povodom prebride izgube naše preljubljene, nepozabne žene, matere, hčere, gospe

Katarine Čuk roj. Oblak

izrekamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem iz mesta in dežele, posebno pa vsem cenjenim gg. državnim uradnikom, za izkazano sožalje in za mnogobrojno spremstvo, našo najiskrenejšo zahvalo.

GORICA, 7. oktobra 1912.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne dokaze srčnega sočutja ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljenelega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Andreja Paljk-a

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo preč. gg. oo. kapucinom za večkratne obiske in za častno spremstvo k zadnjemu počitku. Dalje se iskreno zahvaljujemo velečastitemu gosp. učitelju Dragotinu Bratina, kot pevovodju in gg. pevcem, ki so peli žalostinke pred hišo žalosti, v cerkvi in ob grobu, nadalje vlec. gosp. županu Francu Tröha, gg. podžupanom in starešinom kot nositelji rške in venčev in vsemu cenjenemu občinstvu, ki je v tako mnogobrojnem številu s svojim spremstvom izkazalo dragemu rajnkemu zadnjo čast.

VELIKE ŽABLJE, dne 7. oktobra 1912.

Zalujoči ostali.

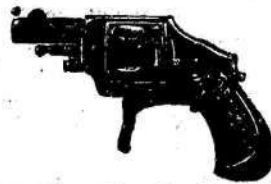
„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.
Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na obnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.
Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.
Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

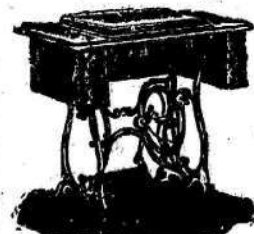
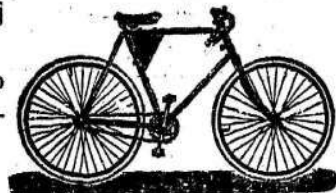
Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6 %.
Stanje 31. dec. 1911.: Zadrugnikov 1863 z deleži v znesku 70.910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254 98. — Posojila: 1.068.002.— — Reservni zaklad: 100.451 56. — Vrednost hiš: 383 538 29.

Kupujte samo dvokolesa „Alfena“, ki so najboljše francoski sistem in najtrpežnejše vrste boudisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.